

חומר ורוח בארגון סטודיו

מפה למורה ולמטפל באמנות

נונה אורבך, אמנית, מטפלת באמנות ומרצה

מורה לאמנות, מטפל באמנות ואמן מתבטאים גם בשפת החומרים; הרהיטים, המדפים, הסדרים, המיון - כל אלה הינם טקסט בעל הגיון פנימי משלו, המפעיל את הגוף והמחשבה בעשייה. כל מדף חומרים הוא משפט. כל ארונות היא פסקה, וביחד הם מהווים תשתית אלכימית התומכת בתהליכי היצירה. למורות לאמנות יכול להיות מקום חשוב ביותר במערכת החינוך; באמצעות סטודיו מתפקד הן יכולות ליצור מרחב יצירה עמוק ומתמשך לילדים שילדותם מתקצרת ונגזלת כל העת.

בסדנת אמנות, האופן בו מוצע לתלמיד או למטופל החומר - הארגון - הוא המסר הלא מילולי, והסוד שיקבע אם העבודה תזרום בנחת. האם המיון בסדנה שלך נגיש ומאפשר לכל ילד להתמצא בסבך החומרים? האם הארגון מאפשר לילד לבחור מקום מתאים ליצור באופן אישי ורגוע בתוך הקבוצה? האם הסדנה מנוהלת כך שנוצר גם רצף בין המפגשים? האם העבודות שמורות היטב?

ואם אכן זה מתאפשר - מתרחשת תופעה קסומה בה כל תלמיד חוקר גם את עצמו, לומד לקחת אחריות על בחירותיו, ומתפתח ללא תחרות ומתחים עם חבריו לכתה. במקום התפרעות מתקיימת המולת יצירה, וסקרנות. במקום אי שקט נרקם מגוון של הבעות ויזואליות וסובלנות הדדית. כאשר סדנה כזו פועלת בעקביות, היא הופכת להיות הלב המיטיב והמזין של כל בית הספר ומרעיפה סובלנות ושמחת חיים על כל סביבותיה.

על מנת שאנו המורים נוכל לנהל חלל יצירה שכזה - עלינו להיות ערים לקומפוזיציה של המרחב והפציו; נשאף להיות מודעים לסיווג החומרים והכלים הנלווים אליהם במקומם ההגיוני - בדיוק כמו משפטים ופסקאות בתוך חיבור.

מניסיון של עשרות שנים והקמת סדנאות רבות, ליווי מורים לאמנות ומטפלות - אני מציעה פלטפורמה בסיסית של מיון חומרי היצירה, בעיקר למי ששואף לקיים סטודיו פתוח. ארגון כזה מבטיח הפחתה משמעותית של בעיות משמעת, ועיסוק בעיקר - בחינוך, בהעשרה ובליווי אישי של כל ילד. בנוסף, מכיוון שההגשה הגיונית - מטופלים ותלמידים, אפילו בגיל גן - ירצו לקחת חלק באחריות על שמירת המקום שמתהווה, ויחזירו בטבעיות חפצים למקומם. גם עבורם יהפוך המקום ליקר ערך.

בין אם החומרים והכלים יסווגו כולם על מדפים פתוחים, או מאחורי דלתות שננעלות ונפתחות על פי צורך - הארגון זהה. יותר מכך, הסדר הזה יכול לחזור על עצמו גם במחסן הציד.

מומלץ להיעזר ב"רוח החומר" [נ. אורבך, ל. גלקין, 1997, הוצאת אח] לקרוא בכרך א' את ההקדמה על הסטודיו, ובכרך ג' להעמיק ולקרוא על כל חומר ואיכויותיו, וכן להשתמש ב-100 התרגילים שבו כמערכים.

קרית טבעון,

8.2015

חומר ורוח בארגון סטודיו

מפה למורה ולמטפל באמנות

נונה אורבך, אמנית, מטפלת באמנות ומרצה

תלת מימד

חימר [בדלי סגור . כלי חריטה מעץ, גלגלות, כלי עץ לחריטות, משטחי עץ, מגשים מסתובבים [איקאה 30 שח אחד] כנים על רגלי ברזל לפיסול.

מדף ייבוש, בדים להרטבה לתהליך הייבוש, נילונים.

בנייה מקרטונים אקדח דבק, מדף אכסון בתהליך ותצוגה.

שמונצס לפינת אקדח דבק [הילדים אוספים ומביאים], מדף תצוגה.

פלסטלינה משטחי קרטון לעבודה, מדף תצוגה.

בצק, דאס וכדומה.

חומרים רטובים

גואש מכחולים, מברשות רחבות, סמרטוטים, ספוגיות גלגלות צנצנות למים.

אקוורל בעוגיות או שפופרות. מכחולים רכים בגדלים שונים, עגולים בעיקר, מכחולים בצורת מניפה סמרטוטים, פלטות פלסטיק שקעים.

אקריליק מכחולים קשים, קרטונים, משטחי עץ, פלטות חתיכות פוליאגל, צנצנות מים סמרטוטים.

פינת ציפורן וטוש, אקוליון מכחולים רכים דקים ומכחולי מניפה, ציפורנים מחוברות לענפים, לבמבוק.

ניירות "עתיקים" ומיוחדים קטנים ואינטימיים באותה פינה, פני המצייר אל הקיר.

מונוטייפ על בסיס מים, משחה, גלגלות, משטחי פורמייקה לבנים, סמרטוטים

חומרים יבשים

גירי שמן [פנדה, הולביין] שמן פשתן למריחה. מברשות קצרות, צמר גפן, כלי חריטה, פיקסטיב.

גירי פסטל [גירים יבשים] פיקסטיב. **פחם טבעי וסינטטי** [גירים אפורים ולבנים] מחק פחם, פיקסטיב, סמרטוטים.

גירי שעווה קארן דאש או אנטרופוסופיים. יש גם סוג נמס במים.

עפרונות HB-8B.

עטים מסוגים שונים.

עטי לבד

הצעה לפינות מיוחדות

טקסטיל חומרי תפירה, סריגה, בדים, לבד, חרוזים, מספרי בד, חוטים, משחיל מחטים, צמרים מסרגות, מגהץ, קרש גיהוץ קטנטנן.

ספריה כורסה קטנה, מנורת שולחן. ניירות כתיבה ועפרונות, פינת שירים או רישומים קטנים ליד. תרגיל כתיבה אחד ומתחלק תלוי להשראה.

פינת מראה קטנה תלויה על קיר לרישום דיוקן עצמי.

נגריה קטנה בארגז חלקי עץ, מסמרים פטיש משור, מברג פלייר, "הכל למסמר" דבק תומך מסמרים. שולחן כבד.

פינת תה קפה ילדים יכולים להביא משהו גם לפינה.

סוסטר אפשר להכין עוגיות בשיעור....

חומרי תעשייה, מחזור וטבע

נוצות, צרפים, בלוטים, פסיפס, חלקי קרמיקה -

פקי פלסטיק לאכסן בקופסאות נעליים מרוססות בצבע אחיד בהיר. ניתן לחתוך להן את הגובה. אפשר להניח בתוך קופסה אחת כמה סוגים ממוינים בקופסאות קטנות יותר [הילדים גם אוספים]

מחברים, מפרידים, מודדים

שדכן, נעצים, אטבים

דבקים: פלסטי, סלוטייפ, מסקינטייפ, וואשי עם דוגמאות **מספריים** בגדלים קטנים וגדולים

סכין חיתוך

מיבש שיער ליבוש ניירות

חוטים ומחטים ומיניהם. חוטי ברזל דקים, חוט גומי וחוט שפגט וחוט ניילון

קאטרים שניים או שלושה

סרגל, מחוגה, מד זווית

נייר: מכל סוג, 180 גר, 240 גר, קראפט, מדפסת, משטחי קרטון משוטחים מקופסאות שנאספו לפלסטלינה ומריחה שלה או לפנדה או גואש. אכסון במגירות או תיקי פוליאגל.

ארונית פלסטיק משרדית לניירות מדפסת, טיטה, שקפים, קופי וכו.....

אכסון עבודות: תיקיה או מדף לכל כיתה. מדפים לתלת ממד, בגובה מסביב.

מתחת לכיור: חומרי ניקוי, דבק גדול, עוד ארגז חמר, שקיות ניילון. **פח** לנייר למחזור. **מעל הכיור:** קומקום, נגן מוזיקה

חומר ורוח בארגון סטודיו מפה למורה ולמטפל באמנות נונה אורבך, אמנית, מטפלת באמנות ומרצה

חומרים
רטובים

חומרים
יבשים

תלת
מימד

תלת
מימד

חומרי
תעשייה
מחזור
וטבע

מחברים
מפרידים
מודדים